

Начало > ... > Парични Искове > Налагане На Мерки По Обезпечение На Искове В Държавите От
EC Spain

Налагане на мерки по обезпечение на искове в държавите от ЕС

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Какви са различните видове мерки?

Гражданското процесуално право (основно Гражданският процесуален закон (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) — ГПЗ) е основният източник на обезпечителни мерки; други мерки обаче са установени в специални материалноправни закони.

Някои от мерките, предвидени в ГПЗ (член 727), са следните:

1. Обезпечителен запор [*el embargo preventivo de bienes*], с който се цели гарантиране на изпълнението на съдебни решения, с които се разпорежда предаване на парични суми или доходи, наеми и заместими вещи, чиято парична стойност може да бъде оценена чрез прилагане на фиксирани цени.
2. Поставяне под управление от съда или назначен от съда синдик на производствени активи [*la intervención o la administración de bienes productivos*], когато се цели постановяването на съдебно решение, с което се разпорежда тяхното предаване съгласно правото на собственик, плодopolзвател или всяко друго право, включващо законен интерес от поддържането или подобряването на производителността, или когато гарантирането на последното е от първостепенно значение за ефективността на навременно постановеното съдебно решение.
3. Задържане на движими вещи [*el depósito de cosa mueble*], когато с молбата се цели издаване на заповед за предаване на въпросната вещ и когато последната е в притежание на ответника.
4. Изготвяне на описи на имущество [*la formación de inventarios de bienes*], в съответствие с определените от съда условия.
5. Условно предявяване на молбата [*la anotación preventiva de demanda*], когато се отнася до имущество или права, подлежащи на вписване в публични регистри.
6. Други вписвания в регистъра [*otras anotaciones registrales*], в случаите когато публичният характер на регистъра може да спомогне за постигане на задоволителен резултат.
7. Съдебно решение за спиране на дейност [*la orden judicial de cesar provisionalmente en una actividad*]; постановяване на временно въздържане от определен начин на поведение; или временна забрана за прекъсване или прекратяване на предоставянето на услуга, която е била предоставяна.
8. Изземване и депозиране на приходи [*la intervención y depósito de ingresos*] получени чрез дейност, считана за незаконна и чиято забрана или прекратяване се искат чрез молбата, както и отговорно пазене или депозиране на парични суми, за които се твърди, че са възнаграждение за интелектуална собственост.
9. Временно депозиране на образци на произведения или предмети [*el depósito temporal de ejemplares de las obras u objetos*] за които се твърди, че са произведени в противоречие с правилата относно интелектуалната и индустриална собственост, както и депозиране на материалите, вложени в тяхното производство.
10. Спиране на действието на корпоративни решения [*la suspensión de acuerdos sociales*], когато

ищецът или ищите, представляват поне 1 или 5 процента от общия капитал, в зависимост от това дали дружеството ответник е емитирало, или не е емитирало ценни книжа, които към момента на оспорване са допуснати до търгуване на официален вторичен пазар.

В последния параграф от член 727 от ГПЗ на съдията се позволява успоредно с тези мерки да одобри други мерки (напр. предвидените в член 762 от ГПЗ), които не са включени в посочените по-горе, което означава, че списъкът не е изчерпателен:

1. Всички други мерки, изрично определени по закон за защита на определени права или считани за необходими, за да гарантират ефективността на съдебната защита, която може да бъде предоставена в съдебно решение, постановено в съдебен процес.

Извън тази обща система има други правни разпоредби, свързани с временната защита, сред които са следните:

1. Производства във връзка с дееспособността на лицата: член 762 от ГПЗ позволява на съда да приеме служебно мерките, които счита за необходими за подходящата защита на лицето, което се смята за недееспособно, или за неговото имущество.
2. Производства относно произход, бащинство и майчинство: В член 768 от ГПЗ се предвиждат защитни мерки за лицето и имуществото на лицето, което се намира под попечителството на този, който изглежда, че изпълнява ролята на родител, и предоставянето на временна издръжка на ищеца, включително без предварителен разпит при спешни случаи.
3. Защита на имуществото на починало лице: наред с другите мерки, може да е необходимо да се обезпечат вещите от наследството и документите на починалия или да се провери връзката с починалия (членове 790—796 от ГПЗ).

Съществуват също така специални обезпечителни мерки, които са уредени в специални правни норми, като например:

1. Закон за интелектуалната собственост (Кралски законодателен указ 1/1996 от 12 април 1996 г.), членове 138 и 141 (изземване и депозиране на доходите, произтичащи от съответната незаконна дейност; спиране на дейността по възпроизвеждане, разпространение и публично представяне, изземване на произведените изделия, изземване на оборудването, апаратурата и материалните носители, и др.).
2. Закон за марките (Закон 17/2001 от 7 декември 2001 г.), член 61b (превантивно вписване на молбата в регистъра на марките).
3. Закон за патентите (Закон 24/2015 от 24 юли 2015 г.), член 11 (спиране на производството по издаване на патент) и членове 117 и 127 и сл. (забрана за извършване на действия, които могат да накърнят правата на молителя, изземване и съхранение на вещите, които се смята, че нарушават правата на патентоприетеля, изискване на гаранция за обезщетяване на евентуални вреди и свързаните с това вписвания в регистъра).
4. Закон за несъстоятелността (Кралски законодателен указ 1/2020 от 5 май 2020 г., за одобряване на преработения текст на Закона за несъстоятелността). Член 133 (запор върху активи и права на синдици или ликвидатори, по закон и фактически, и генерални директори на несъстоятелното юридическо лице или съдружници, когато е приложимо), член 18 (осигуряване на неразпореждане с активи на длъжника, *inter alia*).
5. Закон за морското корабоплаване (Закон 14/2014 от 24 юли 2014 г.) (Ley de Navegación Marítima), членове 43, 470 и сл.
6. Закон за съсобствеността (Закон 49/1960 от 21 юли 1960 г.) (Ley de Propiedad Horizontal), член 7 (преустановяване извършването на забранени дейности) и член 28 (спиране изпълнението на споразумения, приети от общото събрание на съсобствениците).

2 При какви условия могат да бъдат постановени такива мерки?

2.1 Производство

Мерките се постановяват от съдията или съда, който е компетентен по отношение на субекта или територията. Това ще бъде съдията или съдът, разглеждащ делото, или ако производството не е започнало, съдията или съдът, чието задължение ще бъде да гледа делото.

Обезпечителните мерки могат да се прилагат преди предявяване на иск, при условие че естеството им не прави невъзможно постановяването им (както в случай на условно предявяване на иск) и при условие че законът не изисква подаването на молба заедно с иска (както е при прекратяване на забранени дейности или спиране на действието на споразумения за имуществена общност в случаи на спор относно съсобственост). Поради изключителното им естество (обикновено ще се разглежда само искът) това трябва да е случай на едновременна необходимост и неотложност. Те могат да бъдат приети, без да се разпитва ответната страна в производството (без да се накърнява правото да се възрази срещу мерките, след като те бъдат постановени); те обаче изтичат, ако съответният иск не е предявен в рамките на двадесет дни от постановяването им.

Както бе посочено по-горе обаче, много по-често молбата за мерките се подава заедно с предявяването на иска. В този случай съдията или съдът разпорежда изготвянето на отделна преписка за обезпечителната мярка, която трябва да се разгледа едновременно с главното дело, в която могат да бъдат предложени и представени доказателства, които да покажат, че условията за постановяване на временна защита са изпълнени. Общото правило е, че страните се призовават да присъстват на съдебното заседание, преди да бъдат приети обезпечителни мерки. Дават се показания и могат да се представят всякакви доказателства, свързани с въпроса дали да се приемат обезпечителни мерки или не; когато е целесъобразно, се обмисля искането на гаранция от страната, искаща обезпечителната мярка, в случай че молбата е отхвърлена. Независимо от това страната, подала молбата за мярката, може да поиска приемането ѝ, без да бъде разпитана другата страна, ако представи доказателства, че са налице неотложни причини или че разпитът може да компрометира успеха на мярката — например, ако съществува риск от укриване или разхищаване на имуществото на длъжника. В този случай увреденото лице може да възрази, след като мярката бъде приета.

Мерките могат да се прилагат след предявяване на иска или в хода на обжалването, въпреки че такова прилагане трябва да бъде подкрепено с факти или обстоятелства, които обосновават времетраенето им.

В случаите, когато е необходима намесата на адвокат или прокурор, неговото участие се изисква с цел подаване на молба за приемането на обезпечителни мерки. В случай на неотложни мерки преди иска не е необходимо процесуално представителство (членове 23 и 31 от ГПЗ).

2.2 Основни условия

За да може съдът да разпорежи някоя от посочените по-горе мерки, трябва да се прилага следното:

1. Рискове, възникващи с течение на времето, или *periculum in mora*: тук е включен рискът от вреда, която ищецът може да претърпи поради забавяне на производството, което може да затрудни изпълнението на това, което се постановява в съдебното решение, или на решение, с което се приключва производството. Страната, подала молбата за мярката, трябва да отчете, че ако не бъдат приети мерките, за които е подадена молба, при приключване на производството могат да възникнат ситуации, които биха възпрепятствали или попречили на ефективността на защитата, която може да се предостави в потвърдително съдебно решение. Във всеки случай не е подходящо да се постанови мярка, ако ситуацията, пораждаща риска, е била търпяна от молителя дълго време, освен ако не се представят доказателства, с които да се обясни защо молбата за мярката не е била подадена преди това.
2. Вероятна основателност на иска или *prima facie* дело: молителят трябва да предостави на съда причините, поради които да вземе решение за провеждане на предварително заседание по законосъобразността на молбата. Изискването е свързано с това, че молителят трябва да представи всички факти, аргументи и писмени доказателства, които могат да послужат на съда като основа, без да се предрешава същността на делото (тъй като в Испания обезпечителните мерки се приемат от същия съд, който впоследствие ще разгледа делото), за временно и обстоятелствено решение в полза на основанието на молбата член 728, параграф 2 от ГПЗ. В допълнение към писмените доказателства са допустими и други видове доказателства (свидетели, вещи лица, обяснения на страните).
3. Гаранция: освен ако изрично не е предвидено друго, молителят за постановяване на мярката трябва да внесе гаранция, която е достатъчна, за да компенсира по бърз и ефективен начин вредите, които приемането на обезпечителната мярка може да причини на имуществото на ответника. Съдът трябва да определи размера, като вземе предвид: а) естеството и съдържанието

на претенцията; б) оценката, на която се основава молбата за мярката; и в) причините или мотивите за пригодност или достатъчност по отношение на количественото определяне на вредите, които мерките могат да причинят.

4. Пропорционалност: това изискване не е изрично предвидено в ГПЗ, но като цяло в доктрината се счита, че допълва останалите, тъй като съдът постановява само мерки, които са абсолютно необходими за постигане на целта по обезпечаване на производството, за което се отнася временната защита. Тя произтича от принципите на правовата държава и от минималната намеса в областта на свободата на личността, които чрез Конституцията управляват цялата правна система.
5. Акцесорност: обезпечителните мерки следват характера на главното производство, към което се отнасят.
6. Променливост: обезпечителните мерки могат да се изменят, ако бъдат изтъкнати факти или обстоятелства и бъде доказано, че не е било възможно те да бъдат взети предвид към момента на постановяването на мерките или в срока за възразяване срещу тях.

3 Предмет и естество на тези мерки?

С приемането на обезпечителна мярка се цели да се реагира на или да се обхване евентуалността, че по време на провеждането на текущо или бъдещо производство ответникът да бъде длъжен както да не извършва определени действия с имуществото си, така и да извършва други такива. По този начин се цели да се предотврати възможността ответникът да извършва действия, които възпрепятстват влизането в неговото имущество на вещи или права, да причини или да позволи повреждане на това имущество, да извади определени вещи от обсега на правосъдието, като предизвика несъстоятелност, за да предотврати принудителното изпълнение на евентуално съдебно решение.

В испанското законодателство обезпечителните мерки могат да се приемат единствено от съдилищата. Те не могат да се приемат от арбитри или медиатори; не се състоят от определен и ограничен брой; по естеството си са диспозитивни (могат да бъдат приемани само по молба от една от страните); и имуществени, тъй като засягат вещите и права на ответника; имат за цел да гарантират ефективността на евентуално съдебно решение; от съществено значение са за решението, което трябва да бъде постановено в главното производство.

Те могат да бъдат приети по отношение както на материални, така и на нематериални вещи. Те не се са само имуществени по своето естество, тъй като могат да бъдат приети обезпечителни мерки за ограничаване на лични права.

Възможно е приемането на разпореждания и забрани, като съдържанието на мерките ще се състои съответно в задължение за действие или за бездействие.

3.1 Какви видове активи могат да бъдат обект на тези мерки?

1. Обезпечителни мерки могат да се налагат върху конкретни и определени вещи или върху всичко, което може да бъде оценено в пари, като например продукти, доходи и плодове, които се получават от имущество.
Върху тези вещи може да се налага заповед с цел получаване на право на удовлетворение на вземането, произтичащо от общо задължение, според което дължимите вещи не са индивидуализирани, а са заменими с конкретна парична сума, която може да бъде изчислена чрез прости математически операции.
Движимите вещи се депозират по-конкретно при подходящ депозитар, определен от съда.
Възможно е също така да се разпорежи изземване на парични суми, депозирани им и даването им за отговорно пазене. Прави се разграничение между изземване и депозитане на доходите от незаконни дейности или от разрешени дейности, както и на тези, получени от интелектуална собственост.
2. Друга група мерки, които могат да се приемат, са актове, които съдът може да издаде във връзка с предмета на молбата, с която е сезиран, и които не се отнасят до конкретно определена вещ.

По този начин е възможно производствени активи да се поставят под управление от съда или от назначен от съда синдик, ако с исковата молба се претендира те да бъдат присъдени на ищеца в качеството му на собственик, плодоползвател или друго лице с легитимен правен интерес.

Възможно е да се поиска и изготвяне на описи на имуществото в съответствие с определените от съда условия.

Допуска се превантивно вписване на молбата, когато тя се отнася до имущество или права, подлежащи на вписване в публични регистри или други вписвания в регистри, в случаите, когато публичността е ползотворна за успешното приключване на операцията.

Накрая, може да бъде постановено определение за спиране на дейност, за временно въздържане от определен начин на поведение или временна забрана за прекъсване или прекратяване на предоставянето на услуга, която е била предоставяна.

3. Последната група вещи, която може да бъде засегната от наложените мерки, включва материалите и образците, които са част от режим на изключителни права (на практика става дума за задържане по разпореждане на съда или изземване на вещи, използвани за производството на права на индустриална и интелектуална собственост).

Възможно е също така да бъде спряно изпълнението на корпоративните решения на всеки вид търговско дружество.

4. Накрая, в испанското законодателство съществува възможност за приемане на редица неопределени мерки за защита на някои права, които мерки са предвидени по закон или които се считат за необходими, за да се гарантира ефективността на съдебната защита. Засегнатото имущество или права не са уточнени и мерките могат да бъдат от всякакъв вид, стига да са необходими.

3.2 Какви са последиците от тези мерки?

1. В случай на обезпечителен заповед на количествено измерими предмети, парични средства, доходи и продукти с мярката се цели да се осигури, че ответникът е в състояние да изплати всички права и разноски, присъдени с евентуално съдебно решение, особено в случаите, когато съдебното решение не се изпълнява доброволно.
2. Депозирането на движими вещи може да се постанови едва когато молбата е за предаване на конкретна вещь, която е във владение на ответника.
3. Когато се определи поставяне под управление от съда или се назначи синдик, това е с намерението да се обезпечат определени производствени активи, за да се предотврати лошо управление, водещо до намаляване или загуба на производствените добиви.
4. Поставянето на производствени активи под управлението на съда предполага приемането на съдебен контрол, но не лишава ответника от управлението им, за разлика от назначаването на синдик, което предполага допълнителна стъпка, при която управлението на ответника се заменя от съдебно управление.
5. Молбата за изготвяне на описи на имуществото може да бъде подадена в рамките на всяко производство, независимо от претенцията, като единственото изискване е описът на имуществото да е необходим, за да се осигури постановяването на решение, с което се уважава предявеният иск. Съдията трябва ясно да определи елементите, които трябва да съдържат описите и начина на изпълнението им.
6. Последиците от превантивното вписване на молбата се разпростират и върху процесуалната сфера, свързана с производството, в рамките на което е уважена. Превантивното вписване има за цел да спре защитата, осигурена от публичността на регистрите, и увереността, която тя може да даде на титуляря на вещь или право да го прехвърля, а третите лица не могат да претендират незнание по отношение на обекта на вписване, който ги касае. Такова превантивно вписване може да се предостави по всички видове производства, като с него се предоставя защита във всеки публичен регистър, като например имотен и търговски регистър.
7. Временни ограничения на поведението на ответника: те са уредени в различни специални закони, поради което следва да се приемат в съответствие с разпоредбите на съответните закони. Последиците от тях обхващат и издаването на заповед за временно прекратяване на дейност, извършвана от ответника: постановяване на временно въздържане от определен начин на поведение или временна забрана за прекъсване или прекратяване на предоставянето на услуга, която е била предоставяна.
8. Изземване, отговорно пазене и депозиране на парични суми: това очевидно е обезпечителна мярка

и представлява обезпечителен запор, тъй като гарантира изпълнението на иск с конкретно икономическо съдържание. Тази мярка позволява изземването и депозирането на доходи, произтичащи от незаконна дейност. Те не могат да бъдат приети отделно, поради това е необходимо да се наложи както изземване, така и депозиране. Ако се цели налагането само на една от тези мерки, следва да се използват посочените по-горе родови мерки. Тази мярка може да бъде приета и за отговорно пазене или депозиране на парични суми, за които се твърди, че са възнаграждение за интелектуална собственост. Това са правата на авторите да получават парични суми за произведенията си, състоящи се от пропорционален дял от приходите, получавани от различни публични изяви, които се признават от Закона за интелектуалната собственост.

9. Депозиране на материали или образци, които са част от режим на изключителни права: това е обезпечителна мярка, която произхожда от областта на защитата на изключителните права на експлоатация, които се предоставят на носителите на права от специалните закони за индустриалната и интелектуалната собственост. Това е случай на задържане по разпореждане на съда, специфично за предмета, за който е наложено, за образците или материалите, необходими за производството.
10. Спиране на действието на корпоративни решения: постановяването на тази мярка зависи от наличието на законово предвидените изисквания за налагане на мярката: 1 % от дяловия капитал, ако дружеството емитира ценни книжа, допуснати за търгуване на официален вторичен пазар към момента на оспорването, или 5 % от дяловия капитал в останалите случаи. Приложимо е за всички видове търговски дружества.

3.3 Каква е валидността на тези мерки?

Обезпечителните мерки се приемат обикновено след изслушване на ответника. По искане на молителя и ако той предостави доказателства за неотложни причини, те могат да се постановят от съдията без допълнителни формалности в срок от пет дни, като съдията мотивира решението си за неизслушване на ответника. След като бъдат приети, обезпечителните мерки могат да се изменят, ако бъдат изтъкнати факти или обстоятелства и бъде доказано, че не е било възможно те да бъдат взети предвид към момента на постановяването на мерките или в срока за възразяване срещу тях.

Ако искът на молителя бъде отхвърлен със съдебното решение по главното дело, съдията трябва незабавно да разпорежи вдигането на мярката, освен ако не е поискано друго, като се вземат предвид обстоятелствата по делото и след увеличаване на гаранцията.

Ако искът е частично уважен, след изслушването на насрещната страна, съдията трябва да реши дали да отмени, или да потвърди мярката.

Ако отхвърлянето на иска е потвърдено, след като бъде постановено окончателното съдебно решение, съдът ще отмени мерките служебно и засегнатата от тях страна може да предяви иск за нанесените вреди (това се прилага и в случаи на изоставяне на иска или оттегляне на ищеца от производството).

Друг случай, в който обезпечителните мерки могат да бъдат изменени, е когато мярката е била наложена преди подаването на исковата молба и е била приета, без да се изслуша ответникът. В този случай, ако молителят не спазва законно установения срок от двадесет дни за подаване на исковата молба и този срок изтече, мярката трябва да бъде незабавно вдигната, а ответникът да бъде обезщетен за вредата, като на молителя се възлагат направените разноски по производството.

По същия начин мярката не може да бъде запазена, ако делото е спряно за срок по-дълъг от шест (6) месеца по причина на молителя.

Ако е постановено предварително изпълнение на съдебно решение, всички наложени обезпечителни мерки, които са свързани с това изпълнение, се отменят и заменят с изпълнителни мерки, така че мерките, приети първоначално като обезпечителни, променят естеството си.

Накрая, ответникът може да поиска от съда да замени обезпечителната мярка с достатъчна гаранция, която гарантира ефективното изпълнение на решението. Съдията, който е приел мярката, е компетентен да вземе решение за това, като може да определи гаранцията да се предостави или в брой, или чрез поръчител.

4 Има ли възможност за обжалване на наложена мярка?

Процесуалните правила предвиждат възможността за обжалване пред съд от по-горна инстанция.

Поради това е възможно да се обжалва определението за налагане на мерките, въпреки че подаването на жалба няма суспензивно действие. Определението за отмяна на мерките също може да бъде обжалвано.

Заедно с тази възможност за обжалване обаче във всеки случай молителят може да подаде повторно молбата си, ако обстоятелствата от времето на подаване на първоначалната молба са се променили.

Не съществува право на обжалване на определението, налагащо обезпечителни мерки без предварително изслушване на ответника, тъй като в този случай подходящото правно средство е възражение, което се повдига пред съдията, приел обезпечителната мярка. Ответникът може да подаде жалба, която няма суспензивно действие, срещу определението, отхвърлящо това възражение. Молителят за обезпечителни мерки има същото право на обжалване, ако възражението на ответника е уважено изцяло или частично.

Противно на гореизложеното, когато е приета или отхвърлена гаранция, не съществува право на обжалване.

Подготовката и разглеждането на жалбата не се различават от общите правила (член 458). Ако има няколко жалбоподатели, сроковете се изчисляват индивидуално.

Както бе посочено по-горе, в производството за приемане на обезпечителни мерки подаването на жалба няма суспензивно действие, т.е. съдията ще продължи да приема толкова актове, колкото счита за необходими за приемането на обезпечителните мерки.

Определенията, отхвърлящи мерките, са с приоритет в апелативния съд, затова датите за обсъждане, гласуване и постановяване на решенията трябва да се определят възможно най-бързо.

РАЗНОСКИ ЗА НАЛАГАНЕТО НА ОБЕЗПЕЧИТЕЛНА МЯРКА

По принцип по отношение на тези разноски се прилага правилото, че загубилата делото страна заплаща направените по делото разноски, като те се покриват от страната, чиято претенция (налагане или вдигане на мерките) не е уважена в съдебното решение. По-специално в член 736 от ГПЗ се предвижда възлагане на разноските на молителя в случай на отказ (принцип „загубилият плаща“), но няма сходна разпоредба за възлагане на разноските на ответника, ако мерките са приети. За този сценарий съществуват различни доктринални и юридически положения.

■ Последна актуализация: 30/07/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.